

FICHE 4: Aan welke leerplandoelen kan je werken met dit lespakket?

We geven per onderdeel van het lespakket de leerplandoelen die eraan verbonden kunnen worden.

LEERPLANDOELEN KATHOLIEK ONDERWIJS

Fiche 1 – Ik & anderen (Over meervoudige identiteit, vooroordelen en wat ons verbindt)

→ **Geschied vanaf het 2^e middelbaar**

Gemeenschappelijk funderend leerplan:

1^e – 3^e graad

- ◆ LPD 3: de leerlingen reflecteren over de eigen identiteit.
- ◆ LPD 4: de leerlingen gaan in dialoog over het relationele, dynamische en meervoudige karakter van identiteit.
- ◆ LPD 6: De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.

Mens en samenleving / Maatschappelijke vorming

1^e graad A-stroom en B-stroom

- ◆ M&Sa12/MAVOb11: De leerlingen illustreren dat Identiteit een wisselwerking is tussen verschillende aspecten.
- ◆ M&Sa17/MAVOb15: De leerlingen hanteren sociale vaardigheden om in informele en formele relaties respectvol en constructief met anderen om te gaan in een diverse samenleving.
- ◆ M&Sa18: de leerlingen benoemen situaties van onverdraagzaamheid en discriminatie in de samenleving.
- ◆ MAVOb16: De leerlingen illustreren hoe vooroordelen, stereotypering, machtsmisbruik en groepsdruk werken.
- ◆ M&Sa19: De leerlingen lichten de mechanismen van vooroordelen, stereotypering, machtsmisbruik en groepsdruk toe.

2^e graad (D, D/A finaliteit)

- ◆ LPD 1: De leerlingen reflecteren over de eigen identiteit.

2^e + 3^e graad (D, D/A finaliteit)

- ◆ LPD 2: De leerlingen reflecteren over het gelaagde, relationele en dynamische karakter van identiteit.
- ◆ LPD 8: De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie met respect voor elkaars grenzen.
- ◆ LPD 9: De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.

Rooms-katholieke godsdienst:

2^e graad

- ◆ Terrein persoonsvorming: Hun meervoudige identiteit concretiseren (begrijpen).
- ◆ Terrein ontmoeten: Analyseren wat ontmoetingen waardevol kan maken.
- ◆ Terrein omgaan met verscheidenheid: Verkennen/herkennen hoe mensen verscheidenheid anders beleven.

Sociologie en psychologie:

2^e graad

- ◆ LPD 11: De leerlingen reflecteren over sociaal gedrag

Fiche 2 – Bruggen bouwen in de samenleving (Over discriminatie en racisme, en hoe we inclusie kunnen bevorderen)

→ Geschikt vanaf het 3^e middelbaar

Gemeenschappelijk funderend leerplan:

1^e – 3^e graad:

- ◆ LPD 1: De leerlingen reflecteren over ethische keuzes
- ◆ LPD 5: De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.
- ◆ LPD 6: De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.
- ◆ LPD 7: De leerlingen verwoorden hun eigen standpunt over maatschappelijke thema's vanuit aangereikte informatie.
- ◆ LPD 8: De leerlingen reflecteren over hun engagement op school en in de samenleving.

Mens en samenleving

2^e + 3^e graad (D, D/A-finaliteit)

- ◆ LPD 8: De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie met respect voor elkaars grenzen.
- ◆ LPD 9: De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.
- ◆ LPD 11: De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.

Rooms-katholieke godsdienst

2^e graad

- ◆ Terrein omgaan met verscheidenheid: Vanuit de christelijke tradities voorbeelden geven van omgaan met verscheidenheid (begrijpen).

3^e graad

- ◆ Terrein goed handelen: In casussen het ethisch appel ontleden + Wegwijzers voor hun ethisch denken en handelen selecteren.
- ◆ Terrein samenlevingsopbouw en inspiratie: Een veelheid aan visies op goed samenleven onderscheiden (analyseren).

Sociologie en psychologie

2^e graad

- ◆ LPD 11: De leerlingen reflecteren over sociaal gedrag.
- ◆ LPD 15: Keuze: De leerlingen analyseren kenmerken van de hedendaagse samenlevingen aan de hand van sociologische begrippen.

Sociale en gedragswetenschappen

3^e graad:

- ◆ LPD 3: De leerlingen analyseren aan de hand van sociaalpsychologische theorieën sociaal gedrag met aandacht voor sociale cognitie, groepsprocessen en sociale beïnvloeding.

Fiche 3 – Iedereen vertegenwoordigd? (Over inclusiviteit in de media)

→ Geschikt vanaf het 5^e middelbaar

Gemeenschappelijk funderend leerplan

1^e- 3^e graad:

- ◆ LPD 6: De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.
- ◆ LPD 7: De leerlingen verwoorden hun eigen standpunt over maatschappelijke thema's vanuit aangereikte informatie.
- ◆ LPD 8: De leerlingen dialogeren geïnformeerd en beargumenteerd over maatschappelijke thema's.
- ◆ LPD 21: De leerlingen zoeken doelgericht informatie in diverse bronnen.

Mens en samenleving

2^e en 3^e graad (D, D/A finaliteit):

- ◆ LPD 8: De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie met respect voor elkaars grenzen.
- ◆ LPD 11: De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.

Sociologie en psychologie

2^e graad

- ◆ LPD 13: De leerlingen lichten sociale structuren en rollenconflicten toe.
- ◆ LPD 13.1: Keuze: De leerlingen onderzoeken hoe mechanismen uit media het beeld van sociale structuren beïnvloeden met aandacht voor mediageletterdheid, fake news en mediatisering.

Sociale en gedragswetenschappen

3^e graad

- ◆ LPD 10: De leerlingen analyseren socialisatie, stratificatie en mediatisering en andere kenmerken in hedendaagse samenlevingen aan de hand van sociaalwetenschappelijke theorieën met aandacht voor cultuur, status, rol en macht
- ◆ LPD 11: De leerlingen reflecteren vanuit verschillende perspectieven over maatschappelijke vraagstukken aan de hand van aangereikte bronnen met inbegrip van wetenschappelijk onderbouwde literatuur.

Fiche 1 – Ik & anderen (Over meervoudige identiteit, vooroordelen en wat ons verbindt)

→ **Geschikt vanaf het 2^e middelbaar**

BASISVORMING

Sociaal-relatieve competenties

1^e t.e.m. 3^e graad:

- ◆ BV1-05.01: De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.

Burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven

1^e graad (A-stroom + B-stroom)

- ◆ BV1_07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit • Gelaagdheid en relationeel karakter van identiteit vanuit een model van deelidentiteiten • Invloed van context op identiteit • Aspecten van de eigen identiteit
- ◆ BV1_07.03: De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven • Diversiteit als mix van deelidentiteiten • Voordelen en uitdagingen van diversiteit: bewustwording en uitwisseling van ervaringen en ideeën; vooroordelen en stereotypering
- ◆ BV1_07.04: De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.

2^e graad:

- ◆ BV2_07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit • Persoonlijke identiteit, groepsidentiteiten • Aspecten van de eigen identiteit
- ◆ BV2_07.03: De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven • Voordelen en uitdagingen van diversiteit: culturele en economische uitwisseling, onverdraagzaamheid, discriminatie en racisme

Niet-confessionele zedenleer

- ◆ 1^e jaar: 3 — Procesdoel: Eigen vooroordelen onderzoeken
- ◆ 3^e jaar: 4 — Procesdoel: Omgaan met diversiteit • Kennis: we zijn allemaal mensen
- ◆ 5^e jaar: 1 — Procesdoel: Zich empathisch opstellen
- ◆ 6^e jaar: 4 — Vaardigheid: Onderzoeken wat we gemeenschappelijk hebben

SPECIFIEK GEDEELTE: HUMANE WETENSCHAPPEN

- ◆ WD2_14.02.02: De leerlingen lichten sociaal gedrag toe • Sociale cognitie: cognitieve vertekening, sociale categorisering
  - Groepsprocessen: groepscohesie, groepsdruk

Fiche 2 – Bruggen bouwen in de samenleving (over discriminatie en racisme, en hoe we inclusie kunnen bevorderen)

→ **Geschied vanaf het 3^e middelbaar**

BASISVORMING

Sociaal-relatieve competenties

1^e t.e.m. 3^e graad

- ◆ BV2-05.01: De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.

Burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven:

2^e graad:

- ◆ BV2_07.01.03: De leerlingen lichten toe hoe individuen en groepen zich kunnen engageren of actie kunnen ondernemen bij uitdagingen voor een democratische rechtsstaat. Eigen rol en verantwoordelijkheid.
- ◆ BV2_07.03: De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven • Voordelen en uitdagingen van diversiteit: culturele en economische uitwisseling, onverdraagzaamheid, discriminatie en racisme

3^e graad:

- ◆ BV3_07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit • Meerderheid, minderheid • Sociale cohesie, solidariteit, wij-zij-denken, sociale polarisatie
- ◆ BV3_07.03: De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven • Eigenschappen van verschillende vormen van samenleven: inclusie en exclusie • Tolerantie en de grenzen ervan • Kenmerken van mechanismen achter onverdraagzaamheid, discriminatie en racisme in historische en actuele voorbeelden

Niet-confessionele zedenleer

4^e jaar

- ◆ 3 — Vaardigheden: Nadenken over gelijkwaardigheid
- ◆ 4 — Vaardigheden: Onverdraagzaamheid onderzoeken

5^e jaar

- ◆ 1 — Procesdoel: Zich empathisch opstellen
- ◆ 2 — Procesdoel: Onderzoeken wat verdraagzaamheid inhoudt
- ◆ 3 — Procesdoel: Onderzoeken wat engagement is • Kennis: de geëngageerde burger (5^e jaar) • 3 — Vaardigheden: tolerantie omschrijven
- ◆ 4 — Kennis: Fundamentalisme en onverdraagzaamheid, minderheden en meerderheden • Vaardigheden: reflecteren over diversiteit, argumenteren waarom minderheden ook rechten hebben

6^e jaar

- ◆ 1 — Procesdoel: zich empathisch opstellen • Vaardigheid: Reflecteren over het hebben van eigen waarden
- ◆ 3 — Kennis: Politieke tegenstellingen: ethnocentrisch/multicultureel • Vaardigheid: vormen van verantwoordelijkheid onderzoeken

SPECIFIEK GEDEELTE: HUMANE WETENSCHAPPEN

- ◆ WD2_14.02.02: De leerlingen lichten sociaal gedrag toe • sociale cognitie: cognitieve vertekening, sociale categorisering • groepsprocessen: groepscohesie, groepsdruk
- ◆ WD2_15.01.02: De leerlingen lichten sociale structuren en rollenconflicten toe.

Fiche 3 – Iedereen vertegenwoordigd? (over diversiteit in de media)

→ Geschikt vanaf het 5e middelbaar

Sociaal-relatieve competenties

2° en 3° graad:

- ◆ BV2-05.01: De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen

Burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven

1° t.e.m. 3° graad:

- ◆ BV2_07.04: De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.

3° graad: BV3_07.03:

- ◆ De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.
  - Eigenschappen van verschillende vormen van samenleven: inclusie en exclusie

Leercompetenties

2° en 3° graad

- ◆ BV3_13.04: De leerlingen zoeken doelgericht informatie in diverse bronnen en verwerken die op een kritische en systematische manier

3° graad:

- ◆ BV3_13.04.03: De leerlingen verwerken zelfstandig de informatie uit de bronnen in functie van een vooropgesteld doel.

Niet-confessionele zedenleer

5° jaar

- ◆ 9 — Kennis: Beeldvorming in de media • Vaardigheden: herkennen hoe een beeld wordt gevormd

SPECIFIEK GEDEELTE: HUMANE WETENSCHAPPEN:

- ◆ WD3_15.01.02.03: De leerlingen analyseren mediatisering als kenmerk van hedendaagse samenlevingen aan de hand van theorieën uit de communicatiewetenschappen • Rol media in beeldvorming over de werkelijkheid • Rol overheid op media